

Mål och budget 2022–2024

Överförmyndarnämnden

2022

Innehållsförteckning

1	Ansvar och uppgifter	3
2	Kortfattad beskrivning av utgångsläge	4
3	Nämndens fokusområde och resultatindikatorer 2022–2024	5
3.1	Maximalt värde för skattepengarna	5
3.2	Bästa utveckling för alla.....	6
3.3	Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka.....	6
3.4	Stark och balanserad tillväxt	7
4	Jämförelser med andra kommuner	9
5	Resursfördelning	10
5.1	Ramärendet	10
5.2	Nämndyttrande.....	10
6	Utmaningar och möjligheter – framåtblick 2040	11

I Ansvar och uppgifter

Överförmyndarnämndens främsta uppdrag är att se till att Nackabor som inte själva kan ta tillvara sin rätt på grund av sjukdom och liknande förhållande ges samma rätt som alla andra och inte missgynnas ekonomiskt eller rättsligt. De personer som behöver det stödet får hjälp av en god man eller förvaltare.

En viktig del av överförmyndarnämndens verksamhet är att rekrytera kompetenta gode män och förvaltare till dessa personer och sedan genom tillsyn kontrollera att deras uppdrag utförs till de hjälpbehövandes bästa.

2 Kortfattad beskrivning av utgångsläge

Överförmyndarnämndens utgångsläge är ansträngt. Överförmyndarverksamheten har under året haft en stor personalomsättning då flera medarbetare har fått nya jobberbjudanden som de valt att tacka ja till. Det har inneburit att verksamheten som, består av 9 handläggare, har introducerat 5 nya handläggare under 2021. Vidare har verksamheten infört ett nytt verksamhetssystem Provisum 2.0 där omfattande insatser behövdes från ett flertal medarbetare under maj - juni då systemet hade stora brister vid införandetiden. Samtidigt har ärendeströmningen varit hög gällande vissa ärendetyper som kräver mer utredningsarbete såsom ansökan om god man och förvaltare, ansökan om samtycke till arvskiften och fastighetsförsäljningar. Bedömningen är dock att verksamheten bedrivs på ett rättssäkert och effektivt sätt, och att såväl huvudmän som ställföreträdare får god service utifrån rådande förutsättningar. Det är av stor vikt att nämnden kan hålla en god service och inte alltför långa handläggningstider uppstår för att attrahera gode män att verka i Nacka.

För att möta upp behovet av ställföreträdare fortsätter nämnden arbetet med att det ska vara enkelt och attraktivt att vara god man i Nacka. Aktiviteter för ökad användning av de digitala tjänster som erbjuds pågår. Återupptagning av aktiviteter för ställföreträdare är prioriterat så snart pandemiläget tillåter. Kundnöjdheten väntas i år minska, både med anledning av längre väntetider och minskade aktiviteter. Enkätsvaren ger förhoppningsvis inspiration till utveckling som leder åter till högre nöjdhet.

Nämnden behöver prioritera att nå målet med granskningen då det är nämndens viktigaste uppgift avseende tillsynsuppdraget.

3 Nämndens fokusområde och resultatindikatorer 2022–2024

3.1 Maximalt värde för skattepengarna

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023	Mål 2024	Fokusområde från:
Rätt från början och i rätt tid	Andel redovisningar fullständigt granskade per 30/9	90 %		100 %	100 %	100 %	KF
	Andel av nämndens beslut som vid överklagan kvarstår efter rättsens prövning.	2 %		90 %	90 %	90 %	KF

Arbete för att nå målet

Nämnden bidrar till att skattepengarna används på bästa sätt genom att ha låga kostnader och en verksamhet med hög effektivitet. Det görs genom att ha fokus på att i alla delar göra rätt från början och att göra saker i rätt tid.

Nämnden har sedan flera år en effektiv process för att granska redovisningarna som gode männen lämnar in och den blir ännu effektivare med stöd av nytvecklade digitala tjänster.

Nämnden har ett mål att alla årsräkningar ska vara färdiggranskade senast den 30 september. Att årsräkningarna är fullständigt granskade innebär att frågor och kompletteringar ska vara utredda till senast den 30 september i samtliga årsräkningar. Under 2021 har resurstillgången påverkats negativt med anledning av introducering av ny personal och införande av nytt verksamhetssystem, vilket har påverkat måluppfyllelsen negativt. I normalfallet är dock målnivån om 100 % fullständigt granskade årsredovisningar nåbar. Eftersom det är centralt utifrån den enskildes perspektiv att årsräkningarna granskas i rätt tid föreslås ingen ändring av målet om 100 procent.

Vad gäller målet om andel avseende av överklagades beslut föreslås att indikatorn formuleras om.

Nuvarande lydelse i mål och budget 2021

Andel överklagade beslut som ändras efter prövning i rätten.

Föreslagen lydelse i mål och budget 2022

Andel av nämndens beslut som vid överklagan kvarstår efter rättsens prövning.

Skälet till omformuleringen är att det tydligare ska framgå att det är positivt att nämndens beslut inte ändras. Därutöver föreslås att målnivån justeras och därmed höjs från nuvarande 85 till 90 procent av andel av nämndens beslut som inte ändras efter rättsens prövning.

Genom kontinuerligt arbete med kompetensutveckling och fokus på hög kvalitet och rättssäkerhet, samt att i beslut ge tydlig bakgrund och motivering, försöker nämnden minimera andelen beslut vars utfall ändras efter överklagande till, och beslut i, tingsrätten.

3.2 Bästa utveckling för alla

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023	Mål 2024	Fokusområde från:
Huvudmannens intresse står i fokus.	Andel gode män som är nöjda med servicen	83 %		90 %	90 %	90 %	KF
	Andel huvudmän som är nöjda med sin gode man	86 %		80 %	80 %	80 %	KF
	Andel huvudmän vars gode man förklarat sitt uppdrag för huvudmannen	80 %		80 %	80 %	80 %	Nämnd

Arbete för att nå målet

Andel gode män som är nöjda med nämndens service är avhängigt av handläggarnas möjlighet att vara tillgängliga för utbildning, frågor och svar. Överförmyndarenhetens tillgänglighet är hög med en generös servicenivå. Dock är det viktigt för gode männen att de får sitt arvode i ett tidigt skede på året och det hänger ihop med en effektiv granskning.

Andel huvudmän som är nöjda med sin gode man är avhängigt av att gode männen förstår sitt uppdrag och ser till att huvudmännen får sina rättigheter tillgodosedda. Både gode män och huvudmän behöver förstå uppdraget.

Det är en del av den utbildning som nämnden erbjuder gode männen som ger gode männen kompetens för uppdraget. En viktig del i uppdraget är att informera och förklara vad gode mannen gör för sin huvudman.

3.3 Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023	Mål 2024	Fokusområde från:
Socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbart utförande av uppdrag	Andel redovisningar som lämnas in via digital tjänst	37 %		55 %	60 %	60 %	KF
	Andel ställföreträdare som huvudsakligen använder miljövänliga färdmedel vid genomförande av uppdraget.	75 %		80 %	85 %	85 %	KF

Arbete för att nå målet

Nämndens fokus inom detta övergripande mål är att alla uppdrag genomförs på ett hållbart sätt – socialt, ekonomiskt och miljömässigt.

Genom att erbjuda gode männen att lämna in redovisningarna digitalt bidrar det till en bättre miljö. Nämnden har slutat med massutskick av blanketter.

Flera e-tjänster finns tillgängliga för att förenkla för gode männen såsom möjligheten att ansöka om uttagstillstånd. Nämnden planerar aktiviteter för att få ett högre användande av de digitala tjänsterna såsom öppet hus med demonstration av tjänsterna och enklare utbildning så snart pandemiläget tillåter.

Nämnden har även ett nyckeltal om att minska användningen av bil i uppdraget. Vid nämndsammanträdet i maj lyftes att nämnden gärna vill formulera om nuvarande indikator då denna för närvarande är något negativt formulerad. Det föreslås därför att formuleringen av indikatorn justeras enligt följande.

Nuvarande lydelse i mål och budget 2021

Andel uppdrag där gode män huvudsakligen inte använder bil.

Föreslagen lydelse i mål och budget 2022

Andel ställföreträdare som huvudsakligen använder miljövänliga färdmedel vid genomförande av uppdraget.

Definition – miljövänliga – cykel, gång, tåg, kollektivtrafik, elfordon.

Förslaget innebär att det är fokus på miljövänliga färdmedel, istället för fokus på att det **inte** ska vara bil.

3.4 Stark och balanserad tillväxt

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023	Mål 2024	Fokusområde från:
Alla huvudmän har en kompetent god man	Andel huvudmän som får god man inom två månader.	85 %		100 %	100 %	100 %	KF
	Andel ställföreträdare som certifieras (gruppen ställföreträdare för anhöriga är undantagna).	0 %		60 %	60 %	60 %	KF

Arbete för att nå målet

Nämndens uppdrag är att se till att alla snabbt får en god man med god kompetens.

Nämnden säkrar att de som vill vara god man har rätt förutsättningar för att vara det. Alla som vill bli god man måste genomföra ett digitalt kunskapstest och nämnden kräver att man deltar i återkommande kompetensutvecklingsinsatser. Nämnden har sedan 2017 en process där enheten systematiskt identifierar gode män som uppfyller kraven för certifiering och bjuder in dessa till att genomgå certifiering. Incitament för att bli certifierad är att gode männen blir kvalitetssäkrade, en möjlighet att bli mentor samt att enheten prioriterar de certifierade gode männen arvoden. Vid nämndsammanträdet i maj lyftes att det inte finns starka incitament för anhöriga att certifiera sig då man sällan har fler uppdrag. Det huvudsakliga skälet till att man har åtagit sig uppdraget är stötta den anhöriga. Av det skälet bedömde nämnden att man bör särskilja så att nämndens mål avser ställföreträdare som inte har uppdrag för anhöriga. Det föreslås därför att indikatorn justeras enligt följande.

Nuvarande lydelse i mål och budget 2021

Andel certifierade gode män.

Föreslagen lydelse i mål och budget 2022

Andel ställföreträdare som certifieras (gruppen ställföreträdare för anhöriga är undantagna).

Definition - Med begreppet anhöriga menas att det finns ett släkt- eller familjeförhållande mellan ställföreträdaren och huvudmannen.

Nämnden har hög ambitionsnivå för hur fort man ska få en god man. I vissa fall är kommunen beroende av att läkare ska komma med intyg innan förslag till beslut om god man kan ges. Tingsrätten fattar sedan beslutet med utgångspunkt i det förslag som kommunen givit. Det är svårt att nå målet 2 månader i de fall

som det är svårt att få in ett läkarintyg, vilket kan bero på att huvudmannen i vissa fall inte vill besöka läkare och i vissa fall att läkare inte vill skriva intyg. Det är också svårt att nå målet för vissa målgrupper av huvudmän där det kan krävas en större och mer komplex insats från en god man eller förvaltare.

4 Jämförelser med andra kommuner

Länsstyrelsen sammanställer statistik för landets överförmyndare. Tillgänglig statistik i september 2021 rör utfall för 2020. Tabellen visar utfall för Nacka och de av jämförelsekommunerna som inte ingår i gemensam överförmyndarnämnd med andra kommuner.

Tabell I: Statistik för överförmyndarnämnder 2020

Kommun år 2020	Danderyd	Nacka	Solna	Täby
Tjänster i årsarbetstid (antal)	2,75	7	3,75	2,75
Ställföreträdarskap (antal)	317	1 007	550	752
Ställföreträdaruppdrag för vilka arvode inte tas ut (antal)	57	186	203	259
Ställföreträdare som entledigas (antal)	10	63	28	19
Överförmyndarens totalkostnad per ställföreträdarskap (kr)	10 506	8 184	8 958	4 514
Överförmyndarens totalkostnad per kommuninvånare	101	77	59	46
Överförmyndarens totalkostnad för beslutade arvoden (tkr)	1 066	5 127	4 111	3 057
Huvudmännens andel av totalkostnaden för ställföreträdarnas arvode (%)	78	64	67	61
Kommunens andel av totalkostnaden för ställföreträdarnas arvode (%)	22	36	33	39
Granskade redovisningshandlingar (antal)	280	761	658	641
Redovisningshandlingar som granskats med anmärkning (antal)	10	12	20	37
Anmärkningar från Länsstyrelsen vid årlig inspektion år 2019 (antal)	uppgift saknas	1	1	5

Kommentar

Nackas kvalitet ligger på en jämförbar eller högre nivå än flera av jämförelsekommunerna. Även vad gäller kostnadseffektivitet ligger resultatet bra i förhållande till övriga. I ett nationellt perspektiv bedöms Nacka kommun ligga bland de 10 % bästa - utifrån enkätresultat, verksamhetens arbetssätt och övergripande jämförelse mellan andra kommuner. Det ska noteras att det inte finns tydlig statistik i den delen. Kommunen bedöms dock inte men inte bland de 25 % med lägst kostnad per invånare. Överförmyndarverksamhet kan bedrivas på olika sätt och med olika hög ambitionsnivå, till exempel finns flera kommuner som inte har en separat överförmyndarnämnd. En jämförelse av kostnadseffektivitet bör därför inte göras utan djupare analys av respektive kommuns förutsättningar.

Snittkostnaden för ett ställföreträdarskap i landet ligger på 8 690 kronor år 2020, vilket ska jämföras med Nacka kommuns kostnad om 8 184 kronor.

5 Resursfördelning

5.1 Ramärendet

Kommunstyrelsen har beslutat att ge nämnderna i uppdrag att ta fram budgetförslag med utgångspunkt ifrån budget 2021, inklusive tekniska justeringar, med tillägg för förändringar av volymer utifrån uppdaterad befolkningsprognos och eventuella nya övriga förutsättningar

Överförmyndarnämndens budgetram är oförändrad jämfört med 2021 och uppgår till -7,9 miljoner kronor för 2022.

5.2 Nämndyttrande

Överförmyndarverksamhetens budget består av tre delar: arvoden och omkostnader för ställföreträdare, arvoden till förtroendevalda och andra nämndrelaterade kostnader samt kostnader för handläggning av nämndens verksamhet.

Nämndens budgetram har varit i stort sett oförändrad ett par års tid samtidigt som flera kostnader har ökat i och med ökad efterfrågan. Bakom den ökade efterfrågetrenden förekommer framförallt en ökning av så kallade komplexa uppdrag, ofta förvaltarskap, som kräver mer handläggarresurser än enklare uppdrag. Möjligheten att minska personalkostnader utan sänkt ambitionsnivå ligger i ökad digitalisering, vilken i sin tur kräver större investeringar i närtid. Nämndens kostnader för arvoden till ställföreträdare påverkas av ändringar av prisbasbeloppet, samt huvudmännens betalningsförmåga. Om huvudmännens tillgångar minskar året innan innevarande budgetår riskerar kommunen att få betala en större andel av arvodet och tvärtom.

Prognosen är att nämnden har en budget i balans för 2021 på grund av att huvudmännens betalningsförmåga är god samt vissa synergieffekter på framförallt OH-kostnader genom avtalssamverkan med Värmdö och Vaxholm.

Överförmyndarnämndens budgetram för 2022 uppgår till -7,9 miljoner kronor. För att bättre överensstämja med hur nämndens kostnader redovisas i uppföljningen föreslås en omfördelning inom ram mellan budgetposterna "arvoden och omkostnader för gode män" samt "drift av verksamhet" för budget 2022.

Nämndens resursfördelning, nettoredovisning (tkr)

Verksamhet (tkr)	Bokslut 2020	Budget 2021	Prognos 2021 T2	Förändring/satsning						Budget 2022			Skillnad 2021 och 2022	
				Nämnd		yttrande		Intäkter	Kostnader	Netto	tkr	%		
				Ramär ende intäkter	Ramär ende kostnader	Volym intäkter	Volym kostnader						Satsning intäkter	Satsning kostnader
Arvoden och omkostnader för Godemän	-3 650	-2 587	- 4 488	0	-2 587		-963			0	-3 550	-3 550	-963	37
Nämnd	-199	-249	-241	0	-249					0	-249	-249	0	0
Drift av verksamhet (M&H och OH)	-4 623	-5 109	-3 265	0	-5 109		963			0	-4 146	-4 146	963	-19
Summa	-8 472	-7 945	-7 994	0	-7 945					0	-7 945	-7 945	0	0

6 Utmaningar och möjligheter – framåtblick 2040

Regeringens utredning Gode män och förvaltare - en översyn, SOU 2021:36 blev klar och överlämnades under våren 2021. Flera nya lagförslag har lämnats och merparten av dem föreslås träda i kraft redan den 1 januari 2023.

Ställföreträdarutredningen föreslår bland annat följande:

- Större hänsyn ska tas till huvudmannens vilja och välbefinnande.
- Bättre möjligheter till information och insyn i ställföreträdarens verksamhet.
- Överförmyndarna ska vara skyldiga att anmäla till åtal om en ställföreträdare misstänks för att ha begått brott mot sin huvudman.
- Obligatorisk introduktion och fördjupad utbildning för gode män och förvaltare, samt att det införs regler kring information och stöd.
- En bättre styrning och tillsyn över landets ställföreträdare och överförmyndare. En ny statlig myndighet ska få ett huvudansvar på området. Bland annat ska myndigheten ha föreskriftsrätt, ansvara för den officiella statistiken samt ta fram allmänna råd, utbildningar och anpassat informationsmaterial.
- Kraven på kompetens och kvalitet hos överförmyndarna ska skärpas.
- Beslutanderätt om anordnande, jämkning och upphörande av godmenskap överflyttas från tingsrätterna till överförmyndarna.
- Det ska föras ett nationellt register över ställföreträdarskap, vilket bland annat kan förenkla för ställföreträdare och ge både ställföreträdare och huvudmän en möjlighet att använda digitala tjänster.

För kommunerna innebär lagförslagen enligt utredningens bedömning en kostnadsökning med omkring 170 miljoner kronor från 2023–2027. Det ska jämföras med Sverige Kommuner och Regioners bedömning som istället uppskattar att kostnaden kommer att uppgå till knappt 400 miljoner kronor. Finansieringen ska ske genom utökad statsbidrag. Det är viktigt att kommunerna kompenseras med anledning av det nya ansvar och uppdrag som avses att läggas på överförmyndarnämnden.

Sammantaget bedöms överförmyndarens ansvar och krav gentemot ställföreträdarna att ökas om förslagen i utredningen antas. Samtidigt bedöms det leda till en utökad kvalitet och stärkt ställning för huvudmännen, vilket bedöms som positivt.